Gemeente Amsterdam
Gemeenteraad
Gemeenteblad

R

Voordracht voor de raadsvergadering van

woensdag 9 en donderdag 10 oktober 2019

Jaar	**2019**
Afdeling	**1**
Nummer	**1559**
Publicatiedatum	**10 oktober 2019**
Agendapunt	**42**
Datum besluit B&W	**9 oktober 2019**

Onderwerp

Verzoek om instemming verlenen krediet ten behoeve van liquiditeitssteun aan AEB Holding NV.

Met deze voordracht stellen wij u voor het volgende besluit te nemen:

Tekst van openbare besluiten wordt gepubliceerd

De gemeenteraad van Amsterdam

Gezien de voordracht van burgemeester en wethouders,

Besluit:

1. Kennis te nemen van de brief, dd. 4 oktober jl. (bijlage 1), waarin het college de raad informeert over de actuele situatie rond AEB Holding N.V. (AEB), waarvan de kern is dat:
   - het herstel van AEB zich sneller dan verwacht begint af te tekenen. Binnenkort zullen weer twee lijnen worden bijgeschakeld, waarmee er 4 van de 6 open zijn. Ook is in samenspraak met de ondernemingsraad gestart met een interne reorganisatie;
   - de gemeente Amsterdam, AEB en HVC met elkaar niet tot een werkbare variant gekomen zijn waarin HVC de verbrandingsactiviteiten kan overnemen. De verhouding in de afvalstromen van AEB (relatief meer commercieel en kleiner aandeel huishoudelijk afval en bedrijfsafval uit de regio) past niet bij het risicoprofiel van de publieke organisatie HVC (vooral veel huishoudelijk afval van aandeelhouders en bedrijfsafval uit de regio). De betrokken partijen hebben daarop geconcludeerd dat een voortzetting van de verkenning niet zinvol is;
   - dat in lijn met motie 1464 van het lid Van Dantzig het volgende in voorbereiding is:
     - De voorbereiding van een competitief verkoopproces, waarin private en publieke partijen in concurrentie een aanbod kunnen formuleren;
     - Een nadere juridische analyse op de aspecten staatssteun, aanbestedingsrecht en mededinging van de verschillende oplossingsrichtingen voor AEB. Hierbij wordt gekeken hoe eventuele risico's kunnen worden beperkt of gemitigeerd.
   - gegeven het bovenstaande het college het verantwoord vindt AEB van extra liquiditeit te voorzien om zo de continuïteit van de publieke functies te waarborgen;

- hiermee wordt bijgedragen aan het verdere herstel van het bedrijf en dit biedt tijd en ruimte om tot een structurele en duurzame oplossing te komen voor het bedrijf. Daarvoor wordt gestart met de voorbereiding van een competitief verkoopproces. Dit zal enkele maanden in beslag nemen;
- dat wethouder Dijksma, conform haar aankondiging in de raadsvergadering van 18 september jl., een gesprek heeft gevoerd met de heer Beelen. Waarin is benadrukt dat het college veel waardering heeft voor de inspanningen die de heer Beelen en zijn bedrijf hebben gepleegd voor tijdelijke opslag van afval en slib en voor zijn inspanningen om een reddingsplan voor AEB te maken. Tegelijkertijd is toegelicht dat het college en de raad een andere keuze hebben gemaakt. De heer Beelen heeft per brief laten weten zich terug te trekken uit een mogelijke aandelenparticipatie in AEB;
- het college een gesprek heeft gevoerd met de directie en ondernemingsraad van AEB. Het college blijft ook met de directie van AEB in gesprek en waar gepast met de ondernemingsraad gedurende het verdere proces;
- het college heeft op 24 september 2019 ingestemd met de benoeming van de heren Peter Molengraaf, Gerard Boot en Huub Cuypers als leden van de RvC bij AEB. De RvC(-oud) heeft al eerder haar vertrek aangekondigd. Alvorens af te treden heeft de RvC(-oud) in overleg met de gemeente de genoemde commissarissen voorgedragen.

2. Kennis te nemen van de voortgang van het hersteltraject van AEB, waarvan de kern is dat:
- AEB heeft gemeld dat twee lijnen per 8 oktober zijn bijgeschakeld, eerder in de tijd dan verwacht. De diverse technische toetsen zijn goed doorlopen. Vanaf gisteren zijn vier van de zes lijnen actief. De directie en medewerkers van AEB spannen zich in om de overige twee lijnen voor het einde van het jaar open te krijgen;
- hiermee is de warmtelevering van AEB aan Westpoort Warmte op tijd hersteld voor komende winter, waardoor de noodvoorziening (warmtevoorziening via dieselgeneratoren) niet hoeft te worden ingezet.
- het bijschakelen van extra lijnen heeft positieve effecten op de exploitatie van het bedrijf. Onder andere doordat AEB weer zelf kan voorzien in de levering van de gecontracteerde elektriciteit en deze niet meer hoeft in te kopen op de spotmarkt. Ook is AEB in staat een groter deel van het gecontracteerde afval zelf weer te verbranden, de omleidingskosten zullen dalen;
- met het op korte termijn operationeel worden van lijnen er vertrouwen is dat AEB de route naar herstel heeft gevonden.

3. Kennis te nemen van de aanvullende liquiditeitsbehoefte van AEB van € 45 miljoen om de continuïteit van de onderneming te waarborgen.

4. Kennis te nemen van het standpunt van het college dat het, gezien de voortgang van het hersteltraject van AEB, prudent is om richting AEB en derden te communiceren dat de gemeente als aandeelhouder vertrouwen heeft in de continuïteit van AEB en daarmee bereid is om de benodigde liquiditeitssteun te verstrekken aan AEB, binnen een verruimd mandaat van de raad. Daarmee wordt tegelijk tijd en ruimte te gecreëerd om een gedegen verkoopproces een optimale kans te geven.

5. In te stemmen met het verlenen van een additioneel krediet van € 45 miljoen ten behoeve van de borging van de met AEB samenhangende publieke belangen, waarbij de inzet is dit bedrag zo laag mogelijk te houden. Het bedrag van € 45 miljoen is het bedrag dat nodig is om, tezamen met het reeds door de raad gedoteerde krediet van € 35 miljoen, de continuïteit van AEB te waarborgen.

6. In te stemmen met het mandateren van het college om de voorbereiding te treffen voor een competitief verkoopproces, in lijn met motie 1446 van het lid Van Dantzig, en om te kunnen handelen als zaken onverhoopt anders/slechter lopen dan verwacht:

- Voor het borgen van de publieke belangen en zorgen van een gecontroleerde oplossing een additioneel krediet beschikbaar te stellen van maximaal € 45 miljoen, waarbij de inzet is dit bedrag zo laag mogelijk te houden. Het bedrag van € 45 miljoen is het bedrag dat nodig is om, tezamen met het reeds door de raad gedoteerde krediet van € 35 miljoen, de continuïteit van AEB te waarborgen.
- Het onderhandelen met AEB en de banken over de meest wenselijke oplossing voor de toekomst van AEB, waarbij de publieke belangen voor de gemeente Amsterdam worden geborgd tegen zo laag mogelijke kosten.
- Hoewel op dit moment wordt gekozen voor het starten van een traject leidend tot een competitief verkoopproces van (delen van) AEB, kan het behoud van AEB niet worden uitgesloten. De voorbereidingen voor het competitief verkoopproces duren naar verwachting 6-8 weken (formuleren criteria, klaarzetten stukken, inrichting proces), daarna wordt besloten over de start van het traject.

Een mandaat is nodig om het college de ruimte te bieden om snel te kunnen handelen wanneer nodig. Dit gezien de situatie waarin onderhandeld moet worden met verschillende partijen en de precieze liquiditeitsbehoefte van AEB in de tijd aan verandering onderhevig is.

7. Kennis te nemen van het feit dat de Europese Commissie is geïnformeerd over de inmiddels verstrekte liquiditeitssteun en tevens op de hoogte is gesteld van het feit dat het krediet van € 35 miljoen onvoldoende is voor AEB. De totaal door de gemeente verstrekte en te verstrekken liquiditeitssteun is staatssteun die – om uiteindelijk te worden goedgekeurd door de Europese Commissie- moet voldoen aan de strikte Europese richtsnoeren voor reddings- en herstructureringssteun.

8. Kennis te nemen van de geheimhouding die door het college op grond van artikel 25, tweede lid van de Gemeentewet is opgelegd op bijlagen 3 en 4 bij deze voordracht. Dit in verband met de belangen genoemd in artikel 10, 10 lid 1 sub c of art 10 lid 2 sub b en g van de Wet openbaarheid van bestuur. De geheimhouding wordt opgelegd voor onbepaalde tijd.

Hierbij geldt de volgende uitzondering: het college kan op hoofdlijnen communiceren over de maatregelen die de gemeente neemt om de continuïteit van de publieke voorzieningen van AEB te garanderen.

9. Kennis te nemen van het verzoek om de opgelegde geheimhouding voorafgaande aan behandeling van deze voordracht in deze vergadering van de gemeenteraad op grond van artikel 25, derde lid van de Gemeentewet te bekrachtigen.

Wettelijke grondslag

- Artikel 108 juncto artikel 147 tweede lid en artikel 189 eerste lid van de Gemeentewet
- Artikel 6, tweede lid, van de Financiële verordening gemeente Amsterdam

Bestuurlijke achtergrond

Op 1 januari 2014 is de verzelfstandiging van de voormalige gemeentelijke dienst Afval Energie Bedrijf (AEB) gerealiseerd. De activiteiten van de voormalige dienst zijn in diverse fiscaal-juridische stappen ingebracht in AEB Exploitatie BV. De gemeente is 100% aandeelhouder van AEB Holding NV en kan haar toebedeelde aandeelhoudersrechten in de aandeelhoudersvergadering (AvA) uitoefenen.

Naast aandeelhouder is de gemeente klant voor de verwerking van het Amsterdamse huisafval en enkele aanvullende diensten. De energie die vrijkomt bij de verbranding van het afval wordt omgezet in (duurzame) elektriciteit en warmte, wat via Westpoort Warmte (WPW), waar AEB en Nuon elk een 50% belang in hebben, aan het stadswarmte netwerk geleverd.

Hiernaast is de gemeente beleidsmaker en opdrachtgever op het gebied van duurzaamheid en afvalverwerking, waarmee ze direct en indirect een impact heeft op AEB en de afvalstromen die AEB verwerkt.

De gemeente Amsterdam is daarnaast financier van AEB: de gemeente heeft bij verzelfstandiging een achtergestelde lening verstrekt aan AEB. De overige leningen zijn per 27 november 2017 extern gefinancierd. De gemeente heeft hiermee haar risicoblootstelling verminderd met € 215 miljoen.

In 2017 is onderzoek gedaan naar het publiek belang van AEB en de noodzaak om AEB als deelneming aan te houden. Het college en Raad hebben besloten AEB aan te houden. Het college heeft toen wel besloten een drietal bestuursopdrachten uit te voeren op het gebied van governance, afval en warmte.

De ODNZKG heeft AEB sinds begin februari 2018 onder verscherpt toezicht gesteld, omdat de ODNZKG een verhoogd risico op een groot incident ziet en zich ernstige zorgen maakt over de veiligheidssituatie bij AEB. AEB heeft in opdracht van de ODNZKG een verbeterplan opgesteld. Met AEB is afgesproken dat AEB in de kwartaalrapportages over de voortgang rapporteert.

In december 2018 is de gemeenteraad in openbare brieven geïnformeerd over de tegenvallende situatie bij AEB en de mogelijke gevolgen die dat heeft voor de financiën en duurzaamheidsdoelstellingen van Amsterdam. Voorzien werd dat AEB over 2018 geen dividend zou uitkeren en ook in 2019 naar verwachting een financieel

tegenvallend jaar zou worden. AEB gaf aan dat de belangrijkste oorzaken te vinden zijn in het tegenvallend functioneren van de scheidingsinstallatie, de kosten van het wegwerken van achterstallig onderhoud en het versterken van de organisatie van AEB. Parallel aan deze brief is de commissie MLD geïnformeerd over het effect op de duurzaamheidsdoelstellingen van de gemeente en het AEB.

Op 15 mei 2019 zijn de commissies FEZ en MLD schriftelijk geïnformeerd over een verdere verslechtering van de financiële situatie. De verwachting van AEB was dat zonder ingrijpen vanuit de aandeelhouder of vreemd vermogensverschaffer het waarschijnlijk onontkoombaar is dat de AEB de bankconvenanten zal breken en in default raakt.

AEB heeft het college op maandag 24 juni geïnformeerd dat AEB niet in controle is over de veiligheid in de fabriek. Hierdoor bestaan risico's op een ongeval met zwaar letsel, op ongewenste emissies en op een grote brand op het AEB terrein.

Op 2 juli 2019 heeft het college kennisgenomen over de veiligheidssituatie en de maatregelen om de veiligheidssituatie te verbeteren en continuïteit van maatschappelijke diensten als afvalverwerking en warmtelevering te borgen

Op 9 juli 2019 heeft het college ingestemd met het voorleggen van het voorstel aan de gemeenteraad om een bedrag van maximaal € 35 miljoen beschikbaar te stellen om een periode van twee maanden te overbruggen waarin scenario's voor een definitieve oplossing zouden kunnen worden uitgewerkt. Scenario's die in het voorstel staan: voortzetting van AEB, een verkoop of een faillissement.

Voor de reeds verleende steun onder voorwaarden is een staatssteunmelding gedaan bij de Europese Commissie op grond van de Richtsnoeren voor reddings- en herstructureringssteun voor ondernemingen in moeilijkheden.

Op 10 september heeft het College van B&W de voorkeur uitgesproken om een samenwerking met HVC verder uit te werken. Dit betekent niet dat alternatieve opties worden uitgesloten, maar dat deze pas in aanmerking komen als de uitwerking van deze "publieke richting" niet tot het gewenste resultaat leidt.

In de raadsvergadering van 18 september is motie 1446 van het lid Van Dantzig aangenomen. Daarin wordt het college opgeroepen om naast het uitwerken van de publieke richting met HVC voorbereidingen te treffen voor een fusie- en verkoopproces en een nadere juridische analyse uit te voeren voor de andere oplossingsrichtingen voor AEB, mogelijke obstakels en risico's te identificeren en uit te zoeken hoe deze eventueel te mitigeren zijn. Aan deze motie wordt thans uitvoering gegeven.

Onderbouwing besluit

Ad 2). Kennis te nemen van de voortgang van het hersteltraject van AEB
op 8 oktober heeft AEB 2 lijnen bijgeschakeld, wat sneller is dan eerder verwacht. De

diverse technische toetsen zijn goed doorlopen. Vanaf dit moment zijn vier van de zes lijnen actief. Er wordt hard gewerkt om later dit jaar de overige twee lijnen operationeel te krijgen.

Hiermee is ook de warmtelevering van AEB aan het Westpoort Warmte tijdig hersteld voor komende winter, waardoor de noodvoorziening niet hoeft te worden ingezet. Dit alles heeft ook positieve effecten voor de exploitatie van het bedrijf. Onder andere doordat AEB weer zelf kan voorzien in de levering van de gecontracteerde elektriciteit en deze niet meer hoeft in te kopen op spotmarkt.

Met het weer operationeel worden van lijnen is er vertrouwen dat AEB de route naar herstel heeft gevonden.

Het kunnen verbranden van afval en daarmee bedienen van de contractpartners en leveren van warmte is de belangrijkste voorwaarde voor continuïteit en dit zal de waarde van de onderneming weer doen toenemen.

Naast het technisch herstel van het bedrijf, worden in samenspraak met de ondernemingsraad ook stappen gezet naar een verbetering van organisatie binnen AEB.

Het bedrijf kan zich hiermee ook weer gaan richten op de toekomst, door contracten te verlengen en nieuwe contracten te sluiten.

Ad 3). Kennis te nemen van de aanvullende liquiditeitsbehoefte van AEB van € 45 miljoen om de continuïteit van de onderneming te waarborgen.

Ad 4). Kennis te nemen van het standpunt van het college dat het, gezien de voortgang van het hersteltraject van AEB, prudent is om richting AEB en derden te communiceren dat de gemeente als aandeelhouder vertrouwen heeft in de continuïteit van AEB en daarmee bereid is om de benodigde liquiditeitssteun te verstrekken aan AEB, binnen een verruimd mandaat van de raad. Daarmee wordt tegelijk tijd en ruimte te gecreëerd om een gedegen verkoopproces een optimale kans te geven.

Ad 5) In te stemmen met het verlenen van een additioneel krediet van € 45 miljoen ten behoeve van de borging van de met AEB samenhangende publieke belangen, waarbij de inzet is dit bedrag zo laag mogelijk te houden. Het bedrag van € 45 miljoen is het bedrag dat nodig is om, tezamen met het reeds door de raad gedoteerde krediet van € 35 miljoen, de continuïteit van AEB te waarborgen.

Ad 6). In te stemmen met het mandateren van het college om de voorbereiding te treffen voor een competitief verkoopproces, in lijn met motie 1446 van het lid Van Dantzig, en om te kunnen handelen als zaken onverhoopt anders/slechter lopen dan verwacht:

- Voor het borgen van de publieke belangen en zorgen van een gecontroleerde oplossing een additioneel krediet beschikbaar te stellen van maximaal € 45 miljoen, waarbij de inzet is dit bedrag zo laag mogelijk te houden. Het bedrag van € 45 miljoen is het bedrag dat nodig is om, tezamen met het reeds

door de raad gedoteerde krediet van € 35 miljoen, de continuïteit van AEB te waarborgen.
- Het onderhandelen met AEB en de banken over de meest wenselijke oplossing voor de toekomst van AEB, waarbij de publieke belangen voor de gemeente Amsterdam worden geborgd tegen zo laag mogelijke kosten.
- Hoewel op dit moment wordt gekozen voor het starten van een traject leidend tot een competitief verkoopproces van (delen van) AEB, kan het behoud van AEB niet worden uitgesloten. De voorbereidingen voor het competitief verkoopproces duren naar verwachting 6-8 weken (formuleren criteria, klaarzetten stukken, inrichting proces), daarna wordt besloten over de start van het verkoopproces. Een verkoopproces doorloopt verschillende fasen waarin steeds meer potentiële overnamekandidaten afvallen, zodat aan het eind van het proces de kandidaat met de beste bieding (op basis van de vooraf bepaalde criteria) overblijft.

Een mandaat is nodig om het college de ruimte te bieden om snel te kunnen handelen wanneer nodig. Dit gezien de situatie waarin onderhandeld moet worden met verschillende partijen en de precieze liquiditeitsbehoefte van AEB in de tijd aan verandering onderhevig is.

Ad 7). Kennis te nemen van het feit dat de Europese Commissie is geïnformeerd over de inmiddels verstrekte liquiditeitssteun en tevens op de hoogte is gesteld van het feit dat het krediet van € 35 miljoen onvoldoende is voor AEB. De totaal door de gemeente verstrekte en te verstrekken liquiditeitssteun is staatssteun die – om uiteindelijk te worden goedgekeurd door de Europese Commissie- moet voldoen aan de strikte Europese richtsnoeren voor reddings- en herstructureringssteun.

De extra liquiditeitssteun moet vooraf aangemeld worden bij Europese Commissie. Op basis van een te overleggen uitgebreid en gedetailleerd liquiditeitsplan van AEB dient de gemeente te beoordelen of deze steun noodzakelijk is voor de liquiditeitspositie van AEB en zal de Europese Commissie beoordelen of deze steun goedgekeurd kan worden. De Europese Commissie is geïnformeerd over de verstrekking van steun tot een bedrag van € 35 miljoen. Tevens is reeds bij hen aangekondigd dat dit bedrag niet voldoende is voor AEB om de komende maanden te overbruggen.

Voor alle steunverlening geldt dat deze op grond van de toepasselijke Europese richtsnoeren "alleen (zal) worden toegestaan indien deze goed onderbouwd wordt door het verschaffen van een liquiditeitsplan waarin de liquiditeitsbehoeften van de begunstigde onderneming voor de komende zes maanden worden beschreven." De liquiditeitssteun dient voorts enkel voor het afwenden van onherstelbare schade (faillissement) van AEB hangende definitieve besluitvorming over de toekomst van AEB en de hoogte is onafhankelijk van welk toekomstscenario uiteindelijk wordt gekozen. Wordt niet of niet afdoende aan deze voorwaarde voldaan, dan zal de Commissie de steun afkeuren en moet deze worden teruggevorderd van AEB (of haar rechtsopvolgers).

	Financiële paragraaf			
Grondexploitatie: Ja/Nee		Totale omvang krediet:	€	
		Financiële dekking:		
Investering: Ja/Nee		Totale omvang krediet:	€	
		Afschrijvingstermijn:		
		Gebruikt rentepercentage:	%	
		Looptijd krediet:		
Is de regeling kredieten van toepassing: Ja/Nee		Omvang aangevraagd krediet (excl BTW)	€	
Regeling Risicovolle Projecten van toepassing: Ja/Nee				
Zijn er risico's en zo ja, hoe worden deze beheerst?				

	Financiële gevolgen					
	Jaar T	T+1	T+2	T+3	T+4	Volgnummer
Kapitaallasten						
Overige exploitatielasten						
Baten						
Saldo ten laste van de algemene middelen						
Waarvan nog niet gedekt						

Toelichting

Liquiditeitssteun
Met dit besluit wordt gevraagd in te stemmen met het voorstel aan de gemeenteraad tot het verlenen van extra liquiditeitssteun aan AEB voor een hoogte van maximaal € 45 miljoen, waarbij de inzet is dat deze tot het minimum wordt beperkt en waar mogelijk wordt gedekt door een zekerheid of anderszins.

Afwaarderingen
Mogelijk zal er sprake zijn van afwaardering van eigen vermogen (waarde deelneming), de vordering i.v.m. de reserve afvalpunten en een afwaardering van de achtergestelde lening en uitgekeerde liquiditeitssteun. Deze onderdelen staan op 3 oktober op de balans voor € 275 miljoen. Onbekend is nog welk deel zal worden afgewaardeerd.

Dekking
De genoemde lastenposten (liquiditeitssteun en mogelijke afwaarderingen) kennen geen dekking in de vastgestelde Begroting 2019.. Naar verwachting wordt dit een mutatie met een saldo-effect voor de Algemene middelen welke neerslaat en wordt verantwoord in begrotingsprogramma A van het Jaarverslag 2019. Indien dit leidt tot een negatief jaarrekening resultaat voor de gemeente als geheel, zal er een onttrekking aan het weerstandsvermogen vanuit de Algemene reserve plaatsvinden. Ten slotte wordt nog onderzocht of dit besluit (liquiditeitssteun en afwaardering) gaat leiden tot een mutatie in gemeentelijk weerstandsvermogen.

Geheimhouding

Zie beslispunten.

Jaar 2019
Afdeling 1
Nummer 1559
Datum 10 oktober 2019

Gemeente Amsterdam
Gemeenteraad

R

Voordracht voor de raadsvergadering van woensdag 9 en donderdag 10 oktober 2019

Stukken

Meegestuurd

Bijlage 1. Raadsbrief stand van zaken AEB
Bijlage 2. Brief van Beelen aan gemeente Amsterdam d.d. 2 okt jl.

Ter inzage gelegd

Bijlage 3. Kabinet – Vertrouwelijke bijlage
Bijlage 4. Kabinet – beantwoording vraag Van Schijndel inzake staatssteun

Behandelend ambtenaar (naam, telefoonnummer en e-mailadres)

Project Vitale afvalketen,

Het college van burgemeester en wethouders van Amsterdam

Femke Halsema, burgemeester

Peter Teesink, secretaris